

GEEN DOORBRAAK NA VERKIEZINGEN IN ISRAËL

Betrokkenheid beter dan sancties

De Israëlische verkiezingen hebben weer niet de gehoopte doorbraak gebracht. Waarschijnlijk krijgt Sharon de kans zijn politiek van de harde hand ongewijzigd voort te zetten. Steeds meer mensen buiten Israël, ook in Nederland, ook bij D66, hebben hun geduld met Israël inmiddels helemaal verloren. Zij pleiten voor economische sancties om het land te dwingen de nederzettingen te ontmantelen en de bezette gebieden af te staan ten behoeve van een Palestijnse staat. Sancties zullen het Palestijns-Israëliësch conflict niet oplossen, meent Hilde Pach.

DOOR HILDE PACH

Nu is de meerderheid van de Israëlische bevolking volgens opiniepeilingen al jaren voorstander van teruggave van de bezette gebieden en beseft men tevens dat de stichting van een Palestijnse staat onvermijdelijk is. Hoe komt het dan dat er nog steeds niets van is terechtgekomen? Het Israëlisch-Palestijnse conflict is niet begonnen met de bezetting van de gebieden die Israël tijdens de Zesdaagse Oorlog in 1967 veroverde. Israël is er gekomen door de inspanningen van zionisten, maar vooral doordat de Verenigde Naties na de Tweede Wereldoorlog bepaalden dat er een plaats moest zijn voor de ontheemde overlevenden van de jodenvervolgung. De Arabieren in de regio waren echter van mening dat de joodse staat in Palestina hun werd opgedrongen door de toenmalige koloniale mogendheden. Zij zagen de stichting van Israël in 1948 op zichzelf al als een bezetting. Vandaar dat zij het voorstel van de VN, waarin ook voorzien was in een Palestijnse staat, categorisch afwezen: ze vonden dat ze recht hadden op het hele gebied. En al lang voor de stichting van de staat zetten zij die mening kracht bij door terroristische acties.

FOTO: HERMAN WOUTERS

Vuile handen

Toen de Zesdaagse Oorlog niet eindigde met de vernietiging van de staat Israël, zoals veel Israëliërs gevreesd hadden, maar met de verovering van de gebieden, was dat voor de meesten een grote opluchting. Slechts een enkeling, zoals de schrijver Amos Oz en de filosoof Jesjajahoe Leibowitz, besepte toen dat een 'humane bezetting' onmogelijk was. Immers, een land dat een bepaald gebied bezet houdt, krijgt ooit te maken met een opstandige bevolking van dat gebied en wordt dan gedwongen vuile handen te maken. Overigens heeft Israël na de Zesdaagse Oorlog wel degelijk geprobeerd met de Arabische landen te onderhandelen over teruggave van gebieden in ruil voor vrede, maar die weigerden daarover te praten. Vervolgens zijn er met toestemming van achtereenvolgende Israëlische regeringen nederzettingen gesticht, tot ongenoegen van een groot deel van de wereld.

Inmiddels hebben de PLO en de meeste Arabische landen zich min of meer neergelegd bij Israël's bestaan en bij de stichting van een Palestijnse staat op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza. Dat is dus al een hele stap vooruit. Dat die staat er niet allang is, heeft vooral te maken met onderling wantrouwen. De Palestijnen voelen zich vaak niet serieus genomen

door Israël, veel Israëliërs geloven niet dat de Palestijnen werkelijk vrede willen. Toen er na de Oslo-akkoorden van 1993 voorbereidingen getroffen werden voor een Palestijnse staat, ging Israël toch door met het bouwen van nederzettingen. Anderzijds leken de Palestijnen niet erg hard te werken aan de totstandkoming van een levensvatbare staat. Bovendien kwam er geen eind aan de terreuraanslagen. Tot twee keer toe zijn Israëlische verkiezingsuitslagen daardoor beïnvloed. Na de moord op Rabin in 1995 zag het ernaar uit dat Sjimon Peres de nieuwe premier werd. Dankzij een reeks aanslagen op Jeruzalemse stadsbussen verloren veel Israëliërs hun vertrouwen in de Palestijnse vredeswil. Dit bracht de rechtse Netanyahu aan de macht. Boze opzet van Arafat? Waarschijnlijk niet. Maar hij had meer kunnen doen om de terroristen tegen te houden.

Voorjaar 2002 mislukten de Camp David-onderhandelingen. Premier Barak deed daarvoor Israëlische begrippen vergaande voorstellen, die voor de Palestijnen echter niet ver genoeg gingen. Hierna verloor Barak zijn meer-

derheid in het parlement en moesten er nieuwe verkiezingen komen. Likoed-leider Ariël Sharon maakte een provocerende wandeling door de Oude Stad van Jeruzalem, Palestijnen kwamen in opstand, en zo ontstond de tweede intifada. Kort voor de verkiezingen begonnen de zelfmoordaanslagen. Sharon beloofde daar een eind aan te maken en het volk gaf hem zijn steun.

Vredeswil

Sindsdien is Israël geconfronteerd met een ongekende terreurgolf, die door de regering Sharon met harde maatregelen beantwoord wordt. Hoewel hier in Nederland bijna niemand een goed woord over heeft voor de aanslagen op onschuldige Israëlische burgers, wordt er vaak toch wat vergoelijkend over gedaan. De bezetting zou Palestijnen zo wanhopig maken dat hun niets anders rest dan zichzelf op te blazen. Dan is het goed om te beseffen dat het Israëlische leger bij het uitbreken van de tweede intifada het grootste deel van de Palestijnse gebieden helemaal niet bezet hield. Die stonden onder het beheer van

de Palestijnse Autoriteit. Bovendien lagen er plannen voor de totstandkoming van een Palestijnse staat. Pas na enkele ongekend hevige aanslagen ging Israël over tot draconische maatregelen

als de vernietiging van Arafats hoofdkwartier en de herbezetting van Palestijnse steden. Door de zelfmoordaanslagen gingen veel Israëliërs, ook die uit het vredeskamp, twijfelen aan de vredeswil van de Palestijnen: juist op een moment dat er perspectieven leken te zijn voor een oplossing, reageerden Palestijnen met aanslagen. Palestijnen op hun beurt werden geconfronteerd met blokkades en vernederende controles die het hun vrijwel onmogelijk maakten een normaal leven te leiden, en kregen nu pas echt reden tot wanhoop.

Zo werd de hoop op vrede, nog zo tastbaar tijdens de Camp David-onderhandelingen, binnen een paar maanden gereduceerd tot bijna nul. Bovendien zijn zowel de Israëlische als de Palestijnse economie in het slop geraakt. Tijdens de afgelopen verkiezingscampagne in Israël bleek dat de meeste kiezers in geen enkele partij meer vertrouwen hebben en voor de zekerheid maar stemmen op degene die de strengste maatregelen tegen de Palestijnen belooft. Intussen kijkt de wereld hoofdschuddend toe.

**Eenzijdigheid is niet
alleen onredelijk,
maar ook onverstandig**

FOTO: HERMAN WOUTERS

Isolement

Sommigen doen meer dan hoofdschudden. Zij vinden dat het Israëliësch beleid afgestraft moet worden met sancties, zoals de opschorting van het associatieverdrag van de Europese Unie. Daarmee leggen ze de schuld eenzijdig bij Israël. Kortgeleden mochten we getuige zijn van het bezoek van Gretta Duisenberg aan de bezette gebieden. Zelfs een zware Palestijnse aanslag kon haar niet verleiden tot enig begrip voor Israël. De door Israël in april vorig jaar veroorzaakte verwoestingen in Jenin vond zij "erger dan Ground Zero". In Jenin sneuvelden 53 Palestijnen en 23 Israëliëse soldaten. Onze eigen Lousewies van der Laan, medeondertekenaar van Duisenbergs petitie 'Stop de bezetting', had terecht kritiek op Gretta's onbekookte uitspraken. Maar toen zij vorig jaar zelf kort na de Israëliëse actie in Jenin was, sprak zij zich onmiddellijk uit voor sancties tegen Israël, ook al' was de toedracht van het gebeuren toen nog niet onderzocht.

Inmiddels heeft Van der Laan wat meer oog gekregen voor de Israëliëse kant van de zaak. Het is te hopen dat zij en haar collega's die lijn in de Tweede Kamer zullen voortzetten. Want eenzijdigheid is niet alleen onredelijk, maar ook onverstandig. Als Israël mensenrechtenschendingen begaat, moet het daarop worden

aangesproken. Net zoals dat voor de Palestijnen geldt, en trouwens voor alle landen. Maar zo langzamerhand is er, ook bij welkenkende Israëliërs, een houding ontstaan van 'wij tegen de rest van de wereld'. Sancties zullen dit isolement versterken en dat leidt slechts tot een verharding van standpunten. Veel beter is het om betrokkenheid te tonen met Israëliëse politici die geloven in een redelijke oplossing voor Israëliërs en Palestijnen.

Sancties zullen isolement versterken en dat leidt tot verharding van standpunten

Die zijn er nog steeds en hoe meer zij zich gesteund weten door 'de rest van de wereld', des te groter is de kans op een redelijk alternatief voor Sharon.

Het zou mooi zijn als er ook voor Arafat een redelijk alternatief voorhanden was. Helaas zijn veel Palestijnen meer bezig met overleven dan met democratie. Toch is een democratisch Palestina

van levensbelang, wil het ooit wat worden met de vrede in het Midden-Oosten. Daarom zou D66 waar mogelijk democratische initiatieven moeten ondersteunen die een eind kunnen maken aan het corrupte en weinig slagvaardige bewind van Arafat.

Hilde Pach is vertaler van Israëliëse literatuur, freelance journalist en schrijft aan de Universiteit van Amsterdam een proefschrift over de joodse pers in de zeventiende eeuw.